

เมื่อนักบัญชีต้องเกาะขอบกระสอบทราย กับ....เหตุการณ์น้ำท่วม

..... แล้วอย่างไร กับเหตุการณ์น้ำท่วมครั้งยิ่งใหญ่ หลายคนคงกลับมาตั้งสติสู้ๆ ต่อไปได้แล้ว แต่หลายคนอาจจะกำลังยืนยันว่าจะทำอะไรกับความเสียหายที่เกิดขึ้น หลายธุรกิจอาจจะมีโอกาสได้อุทานว่า “โชคที่เราไม่โดนน้ำท่วม” เราลองมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้กันว่า เมื่อเจอเหตุการณ์ภัยพิบัติประเภทต่างๆ เช่น น้ำท่วม แล้วจะลงบัญชีอย่างไรดี

อย่าเพิ่งด่วนสรุปว่าเมื่อเป็นผู้ประสบเหตุการณ์ภัยพิบัติน้ำท่วมก็รอดตัวไป เพราะคงจะไม่มีอะไรกระทบรายได้ของกิจการ เงินของกิจการแม้แต่น้อย และสำหรับผู้ประสบเหตุการณ์ก็ยังไม่ควรร้อนรนสรุปอีกเช่นกันว่า ไม่มีมาตรฐานบัญชีฉบับไหนไม่ว่าจะเป็นมาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยหรือต่างประเทศ กล่าวถึงรายละเอียดเรื่องวิธีปฏิบัติในรายงานทางการเงินเมื่อเกิดอุทกภัย หรือภัยพิบัติธรรมชาติประเภทต่างๆ ก่อนอื่นต้องไม่ลืมว่า มาตรฐานการรายงานทางการเงินไทยได้ยอมรับแนวคิดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานที่ว่ามาตรฐานเป็นเพียงแนวทางหรือหลักการ (principle base not rule base) ที่ไม่อาจกำหนดเป็นกฎเกณฑ์ในทุกๆ เรื่องหรือทุกๆ เหตุการณ์ได้ทั้งหมด จึงอยากให้พิจารณาเป็นประเด็นหลักๆ เพื่อจะได้เข้าใจในประเด็นสำคัญของผลกระทบที่เกิดขึ้นแล้วจึงค่อยมาพิจารณาต่อว่าสมควรนำเอาหลักการของมาตรฐานฉบับใดและเรื่องใดมาปรับใช้กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น

* หุ้นส่วน สำนักงานไพร์ซวอเตอร์แฮร์สคูเปอร์ส (PwC)

ประธานคณะกรรมการติดตามความคืบหน้ามาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศในการรายงานทางการเงิน สำหรับข้อมูลเกี่ยวกับมาตรการทางภาษีอากร ได้รับการสนับสนุนจาก คุณภัทรา พุทธิวิโรดม ผู้จัดการอาวุโส สำนักงานไพร์ซวอเตอร์แฮร์สคูเปอร์ส

รายการต่างๆ ในรายงานทางการเงินที่ต้องได้รับการพิจารณา รวมทั้งสินทรัพย์ หนี้สิน และความอยู่รอดของกิจการ สินทรัพย์ของกิจการ รวมถึง เงินสด ลูกหนี้ เงินลงทุนประเภทต่างๆ สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องตกแต่ง เพอร์นิเจอร์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทต่างๆ รวมทั้ง ค่าความนิยม ค่าสัมปทาน ใบอนุญาต และอื่นๆ ซึ่งในทางบัญชีแบ่งเป็น

1. สินทรัพย์ทางการเงิน ได้แก่ เงินสด ลูกหนี้ เงินลงทุนประเภทต่างๆ
2. สินทรัพย์ที่มีใช้สินทรัพย์ทางการเงิน ได้แก่ สินค้าคงเหลือ ที่ดิน อาคาร เครื่องจักร อุปกรณ์เครื่องตกแต่ง เพอร์นิเจอร์ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทต่างๆ

ประเด็นที่ 1 ผลกระทบโดยตรงต่อสินทรัพย์ของกิจการ

ผู้บริหารคงเป็นกังวลมากๆ เรื่อง ประมาณการความเสียหายที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากอุทกภัยใหญ่ในครั้งนี้ และ ผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นหลังจากภัยพิบัติ ประมาณการความเสียหาย ได้แก่

1. ค่าความเสียหายจากเงินสดที่หายไปกับกระแสน้ำ
2. ค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ สำหรับลูกหนี้การค้า หรือเงินให้กู้ยืม
3. ค่าเผื่อการลดลงของมูลค่า ของเงินลงทุน สินค้าคงเหลือ และสินทรัพย์ไม่มีตัวตน
4. ประมาณการความเสียหายที่เกิดขึ้นกับ ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ต่างๆ
5. ผลกระทบที่อาจส่งไปถึงรายการอื่นๆ ในงบการเงิน ได้แก่ สินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน เช่น ค่าความนิยม

ความรุนแรงของความเสียหายที่เกิดขึ้นอาจส่งผลกระทบต่อความดำรงอยู่ หรือการดำเนินงานต่อเนื่องของกิจการ (going concern issue) ได้เช่นกัน ผู้บริหารจึงต้องพิจารณาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความรุนแรงที่อาจกระทบต่อความอยู่รอดของกิจการดังกล่าวพร้อมกัน

โดยที่การแล้วผู้บริหารต้องเป็นผู้ประมาณการโดยพิจารณาข้อมูลที่เป็นข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น หรือจากการตั้ง

สมมุติฐานที่มีความเป็นไปได้มากที่สุด หากข้อเท็จจริงปรากฏชัดถึงความเสียหายก็จะเป็นการง่ายสำหรับผู้บริหาร ในการบันทึกการตัดบัญชีส่วนเสียหายเป็นค่าใช้จ่ายทันที ในงวดที่เกิดความเสียหาย พร้อมกับการปลดหนี้มูลค่าเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อให้แก่ความชัดเจนสนับสนุนจำนวนความเสียหายที่ยืนยันหักบัญชีไว้ ข้อพิจารณาที่สำคัญอีกประการที่สำคัญประการหนึ่ง ประกันภัย หากกิจการได้ทำสัญญาประกันวินาศภัยที่ครอบคลุมความเสียหายจากน้ำท่วม ผู้บริหารต้องทบทวนเงื่อนไขของสัญญาว่า มีการครอบคลุมความเสียหายที่เกิดขึ้นหรือไม่ ลำดับถัดไป ลองพิจารณาแต่ละรายการในงบการเงินที่คาดว่าจะถูกกระทบ

1. **เงินสด** อสังหาริมทรัพย์ที่เก็บเงินสดไว้ในสำนักงาน หรือโรงงาน ผู้บริหารคงต้องตัดใจกับเงินสดที่ไปกับกระแสน้ำ โดยต้องตัดบัญชีเป็นค่าใช้จ่าย ณ วันที่เกิดความเสียหาย
2. **ลูกหนี้การค้า และลูกหนี้เงินให้กู้ยืม** ผู้บริหารต้องพิจารณาความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ไม่ว่าจะ เป็นลูกหนี้ที่ได้รับผลกระทบโดยตรงหรือโดยอ้อมก็ตาม ความสามารถในการชำระหนี้วัดจากกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากการดำเนินกิจกรรมทางธุรกิจต่อไปในอนาคต ซึ่งก็ไม่ใช่ว่าเรื่องง่ายนักในการประมาณการ ปัญหาที่มักพบในทางปฏิบัติคือ ณ วันที่ประมาณการกำลังความสามารถในการชำระหนี้ นั้น ผู้บริหารอาจยังไม่มีข้อมูลชัดเจนว่าลูกหนี้จะฟื้นจากภาวะภัยพิบัติหรือไม่ อย่างไร และที่สำคัญคือเมื่อไรที่จะฟื้นตัวได้ เนื่องจากช่วงการฟื้นตัวกำลังจะเริ่มหรือเพิ่งจะเริ่มต้นหรือระยะการฟื้นตัวทางเศรษฐกิจของลูกหนี้เหล่านั้นอาจต้องใช้เวลานานพอสมควร ระยะเวลาการฟื้นตัวจึงเป็นตัวแปรที่สำคัญในการประมาณการความสามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้บริหารจำเป็นต้องประมาณการจากสมมุติฐานที่คิดว่าเหมาะสมมากที่สุด โดยเริ่มจากรายชื่อลูกหนี้ทั้งหมดไม่ว่าที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์ดังกล่าว พร้อมยอดคงเหลือตามอายุหนี้ (Aging) และถ้าเป็นไปได้อาจให้ลูกหนี้ประมาณการกระแสเงินสด เพื่อเป็นข้อมูลเพิ่มเติมในการพิจารณาความ

สามารถในการชำระหนี้ของลูกหนี้ ซึ่งในทางปฏิบัติคงทำได้ยาก เพราะลูกหนี้เองอาจกำลังอยู่ในสถานการณ์ที่ประมาณความสามารถทางการเงินของตัวเองได้ลำบากเช่นกัน

3. สินค้ายกเหลือ

3.1) หากเป็นสินค้าที่สูญหายไปกับภัยพิบัติ เช่น หายไปกับกระแสน้ำทั้งหมดหรือบางส่วนจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นก่อนหรือ ณ วันที่ในงบการเงิน กิจการต้องพิจารณาจากหลักฐานที่มีอยู่ว่า ณ วันที่สินค้าเหล่านั้นสูญหาย กิจการจำเป็นต้องตัดมูลค่าสินค้าออกจากบัญชี พร้อมกับการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่เกิดความเสียหายเพื่อประกอบการตัดบัญชีความเสียหาย สินค้าที่ยังคงเหลืออยู่หลังจากเหตุการณ์ภัยพิบัติ กิจการต้องพิจารณาคัดมูลค่าสินค้านั้นออกจากบัญชี ณ วันที่เกิดภัยพิบัติในกรณีสินค้าที่เสียหายจากกระแสน้ำแล้วต้องทิ้งหรือกิจการต้องทำลายสินค้านั้น เพราะไม่อาจนำมาขายได้ แต่ข้อควรระวังคือหลักฐานทางภาษีที่กิจการจำเป็นต้องปฏิบัติให้ถูกต้องทั้งเรื่องเอกสารและเงื่อนไขเวลาเพื่อให้เป็นไปตามกฎระเบียบที่กรมสรรพากรยอมรับให้การตัดรายการทางบัญชีเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีได้ด้วย

3.2) กรณีสินค้ายกเหลือได้รับความเสียหายบางส่วน แต่ยังคงมีสภาพที่พอขายได้ ต้องแยกข้อพิจารณาเป็นสองกรณี กรณีแรก กิจการต้องการขายในสภาพที่เป็นอยู่ โดยไม่มีการซ่อมแซมหรือปรับปรุงเพิ่มเติม กิจการต้องตั้ง "ค่าเผื่อการลดราคาสินค้า" ณ วันสิ้นงวด เพื่อเพิ่มมูลค่าเท่ากับราคาที่เราคาดว่าจะขายได้ ($NRV = Net Realizable Value$) หากคาดการณ์ว่า ราคาขายไม่ต่ำกว่าต้นทุนแน่นอน กิจการไม่จำเป็นต้องตั้งค่าเผื่อการลดราคาดังกล่าว กรณีที่สองเกิดขึ้นเมื่อกิจการต้องการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้าที่แม้จะเสียหาย ทั้งนี้เพื่อให้ขายได้ ค่าใช้จ่ายในการเพิ่มมูลค่าให้สินค้าอาจรวมถึง ค่าทำความสะอาด ค่าใช้จ่ายในการปรับเปลี่ยนรูปแบบ บางประการให้สินค้าดูดีขึ้น เช่น การทำวัสดุหีบห่อให้สินค้าดูน่าสนใจมากขึ้นโดยไม่มีการเปลี่ยนแปลงในตัวสินค้าอย่างมีสาระสำคัญ เป็นต้น ค่าใช้จ่ายเหล่านี้จะถูกนำมาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้นโดยไม่นำมารวมเป็นต้นทุนของสินค้า

และกิจการต้องนำเอาต้นทุนดังกล่าวมารวมในการพิจารณาราคาที่คาดว่าจะขายได้ (ราคาขายหักด้วยต้นทุนที่เกิดขึ้น เพื่อให้สินค้าพร้อมขายได้)

3.3) อย่าลืมว่าการตัดบัญชีสินค้าเป็นภาระตัดรายการจากบัญชีเท่านั้น ส่วนจะเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีได้หรือไม่ ผู้บริหารคงต้องปฏิบัติให้ถูกต้องกับเงื่อนไขที่กรมสรรพากรกำหนด แต่ที่แน่นอนสำหรับสินค้ายกหายไปหรือสูญหายไปในกรณีปกติที่มีสาเหตุการสูญหายที่กรมสรรพากรถือว่าเป็นการขายที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ ณ วินาทีนี้ต้องถือว่าเป็นการขายที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม แต่ ณ วินาทีนี้ต้องถือว่าเป็นการขายที่ต้องเสียภาษีมูลค่าเพิ่มที่ไม่ปกติ ผู้บริหารต้องติดตามการเปลี่ยนแปลงของกรมสรรพากรในตอนที่ขายของบทความที่กล่าวถึงมาตรการทางภาษีนั่นเอง ส่วนการตั้งค่าเผื่อความเสียหายที่เกิดขึ้นยังไม่ถือเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีในงวดบัญชีที่ตั้งค่าเผื่อความเสียหายของสินค้า การทำลายสินค้านั้นจะถือว่าเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษีในงวดที่มีการทำลายสินค้านั้นเป็นต้องแจ้งก่อนล่วงหน้าเป็นลายลักษณ์อักษร 30 วันให้เจ้าหน้าที่กรมสรรพากรมารับทราบเพื่อจะได้เป็นพยานในการทำลายสินค้านั้น ดังนั้น ผู้บริหารต้องเตรียมการให้เหมาะสมกับเกณฑ์เวลา คำถามที่ตามมา คือ หากกิจการมีความจำเป็นต้องรับทำลายหรือล้างบางสินค้าจึงไม่อาจจะรอเวลาถึง 30 วันอย่างน้อยเช่นกัน ในทางปฏิบัติ มีผู้รู้แนะนำว่าให้เตรียมถ่ายรูปแบบเป็นหลักฐานก่อนการทำลาย หากคิดว่าไม่สามารถรอเวลาถึง 30 วันได้ ถึงจะเสี่ยงกับการมีปัญหากับเจ้าหน้าที่สรรพากรแต่ดีกว่าที่จะไม่เตรียมการอะไรเลย หลายท่านอาจนึกถึงกรณีที่ทำลายสินค้าได้ทันที เช่น สินค้าที่เน่าเสียหาย ซึ่งไม่อาจรอเวลาได้เช่นกัน

4. เงินลงทุนในหลักทรัพย์ประเภทต่างๆ เงินลงทุนในบริษัท/กิจการย่อย และเงินลงทุนในบริษัท/กิจการร่วมกิจการร่วมค้า ผู้บริหารต้องพิจารณาเครื่องบ่งชี้ถึงการด้อยค่าหลักทรัพย์ บริษัท/กิจการย่อย และบริษัท/กิจการร่วมหากผู้ออกหลักทรัพย์ บริษัท/กิจการย่อย กิจการร่วมค้า และบริษัท/กิจการร่วม ได้รับผลกระทบโดยตรงจากภัยพิบัติ ความเสียหายดูเหมือนจะชัดเจนจนสามารถประมาณการจำนวนเงินความเสียหายได้ชัดเจนกว่ากรณีที่เกิดจากเหตุการณ์

ไม่ประสบเหตุภัยพิบัติ คงเหมือนกับกรณีอื่นๆ ที่กิจการที่เป็นผู้ลงทุนต้องทบทวนข้อบ่งชี้การด้อยค่าเงินลงทุน แต่การพิจารณาราวนี้มีตัวแปรที่หลายท่านไม่เคยคาดคิดมาก่อน ทำให้รู้สึกว่ายากกว่าปกติ ในทางทฤษฎี ผู้ลงทุนคงต้องประมาณว่าราคาตามบัญชีสูงกว่าประมาณการกระแสเงินสดจากการลงทุนนั้น ความยากในโอกาสนี้คงเป็นที่ผู้บริหารจะประมาณการกระแสเงินสดที่จะได้รับจากผู้ออกหลักทรัพย์จากบริษัท/กิจการย่อย และจากบริษัท/กิจการร่วมค้าที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติอย่างไรเพื่อให้ข้อมูลนั้นใกล้เคียงความเป็นจริงมากที่สุด ทั้งนี้คงด้วยเหตุผลเดียวกัน คือ อาจเร็วเกินไปที่จะหาข้อสรุปเกี่ยวกับกระแสเงินสดรับที่ชัดเจน ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้การตั้งข้อสมมุติฐานที่เป็นไปได้มากที่สุดนั่นเอง

5. สินทรัพย์ถาวรประเภทต่างๆ ผู้บริหารต้องพิจารณาเป็นสองกรณี กรณีแรกเมื่อสินทรัพย์ถาวรเหล่านั้นเสียหายทั้งหมดโดยที่ไม่สามารถนำมาใช้ได้อีกต่อไปหรือไม่สามารถขายได้ในราคาที่เหมาะสม เช่นต้องขายเป็นเศษซากเท่านั้นหรืออาจขายไม่ได้ราคาเลย จึงชัดเจนว่าต้องตัดมูลค่าคงเหลือของสินทรัพย์เหล่านั้นออกจากบัญชีในงวดที่เกิดความเสียหาย กรณีที่สอง กิจการต้องพิจารณาข้อบ่งชี้ของการด้อยค่าสินทรัพย์เหล่านั้นอาจเสียหายบางส่วนแสดงว่าเป็นข้อบ่งชี้การด้อยค่าประการหนึ่งชัดเจนมากซึ่งในทางทฤษฎีผู้บริหารต้องตั้งประมาณการค่าเผื่อการด้อยค่าเมื่อพบว่าราคาตามบัญชีสูงกว่าจำนวนที่สูงกว่าระหว่างมูลค่าที่คาดว่าจะขายได้กับมูลค่าจากการใช้

6. ค่าความนิยม และสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทต่างๆ ค่าความนิยมและสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทที่มีอายุไม่จำกัด (Goodwill and Indefinite Life Intangible Assets) กรณีที่ 1 เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่ทำให้ต้องปรับงบการเงินภัยพิบัติครั้งนี้อาจทำให้ธุรกิจต้องหยุดดำเนินการซึ่งอาจเป็นการชั่วคราวหรือถาวรก็ตาม ถือเป็นข้อบ่งชี้ ณ เวลาที่ต้องหยุดดำเนินการนั้นว่าเกิดการด้อยค่าทางธุรกิจขึ้นแล้ว ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องประเมินการด้อยค่าตามที่กล่าวไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 36 ซึ่งกำหนดให้พิจารณาข้อมูล

หากพบว่า มูลค่าตามบัญชีมีจำนวนสูงกว่า มูลค่าที่สูงกว่าระหว่างมูลค่าจากการใช้กับราคาที่คาดว่าจะขายได้ กิจการก็ต้องปรับลดมูลค่านั้นเอง วิธีการประมาณการเริ่มจากการประมาณการกระแสเงินสดที่คาดว่าจะได้รับจากสินทรัพย์ที่เล็กที่สุดที่ก่อให้เกิดกระแสเงินสด ไม่ว่าจะเป็นกระแสเงินสดจากการขายสินทรัพย์หรือจากการใช้สินทรัพย์ ทั้งนี้เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการลดลงของกระแสเงินสด อันเนื่องมาจากการหยุดกิจกรรมทางธุรกิจ เช่น การปิดโรงงาน การปิดสาขา การหยุดการดำเนินงาน หรือการขายต้องลดลง รวมถึงการที่มีความเสี่ยงต่อปัจจัยพื้นฐานทางธุรกิจ (infrastructure) จนทำให้ไม่อาจทำธุรกิจต่อไปได้ไม่ว่าจะเป็นระยะสั้นหรือระยะยาวก็ตาม ในการประมาณการนี้ไม่ควรนำจำนวนที่คาดว่าจะได้รับคืนจากบริษัทประกันภัยหรือเงินชดเชยหรือเงินช่วยเหลือที่จะได้รับจากบริษัทในเครือเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย เพราะถือว่าเป็นคนละเหตุการณ์กัน การประมาณการด้อยค่าจากความเสียหายนี้ เมื่อได้ข้อมูลการด้อยค่าที่ประมาณการอย่างน่าเชื่อถือมากที่สุดแล้ว กิจการต้องบันทึกบัญชีด้อยค่า พร้อมกับเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงิน กรณีที่ 2 เหตุการณ์ภัยพิบัติเกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน กิจการเพียงเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินถึงเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดการด้อยค่าและจำนวนเงินที่เกี่ยวข้อง หากทราบจำนวนที่แน่นอนก็ให้เปิดเผย แต่หากไม่ทราบจำนวนที่แน่นอนให้ใช้วิธีประมาณการแทน โดยไม่ต้องปรับปรุงงบการเงิน

7. สัญญาเช่า หรือ สัญญาที่มีกับคู่ค้า (Lease Contracts and Supply Contracts) ผู้บริหารต้องพิจารณาและวิเคราะห์ให้รอบคอบถึงเงื่อนไขที่เรียกว่า เหตุสุดวิสัย (Force Majeure) ในสัญญาดังกล่าวหรือไม่ หากมีการกำหนดเงื่อนไขเกี่ยวกับเหตุสุดวิสัยในสัญญาประเภทที่ทำให้กิจการเกิดภาวะความคับขันติดต่อกับกิจการ หรือที่เรียกในภาษาต้นฉบับของมาตรฐานสากลในการรายงานทางการเงินว่า Onerous Contracts ซึ่งปกติแล้วสัญญานี้มีต้นทุนที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้สูงมากในการที่ต้องปฏิบัติตามสัญญาและต้นทุนนั้นสูงมากกว่าประโยชน์ที่จะได้

รับจากใช้ทรัพย์สินตามสัญญา นั้น ต้นทุนที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ หมายถึง ต้นทุนสุทธิจากการยกเลิกสัญญา หรือ จำนวนที่ต่ำกว่าระหว่างต้นทุนในการยกเลิกสัญญาหรือทำผิดเงื่อนไขของสัญญาเมื่อเทียบกับต้นทุนในการปฏิบัติตามสัญญา ดังนั้น หากมีเงื่อนไขเรื่องเหตุสุดวิสัยในสัญญาที่สร้างภาระ หรือสัญญาที่ก่อให้เกิดภาระรับผิดชอบ อาจช่วยผ่อนปรนผลกระทบทางบัญชีได้

8. เมื่อกิจการไม่มีสัญญาประกันครอบคลุมความเสียหาย หากพบว่ากิจการมิได้ทำสัญญาประกันเพื่อครอบคลุมความเสียหายแก่ทรัพย์สิน กิจการจะบันทึกความเสียหายตามที่กล่าวไว้ข้างต้น ตามจำนวนที่มีข้อมูลชัดเจนหรือต้องประมาณการโดยใช้ข้อสมมุติฐานที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดนั่นเอง

9. เมื่อกิจการมีสัญญาประกันครอบคลุมความเสียหาย กิจการยังคงต้องบันทึกค่าความเสียหายตามที่กล่าวไว้ข้างต้นเช่นกัน หลายท่านอาจคิดว่าหากกิจการประมาณการว่าจะได้รับชดเชยความเสียหายได้อย่างน่าเชื่อถือก็จะสามารถนำไปหักออกจากความเสียหายที่เกิดขึ้น แต่หากพิจารณาตามเงื่อนไขของมาตรฐานการบัญชีไทย ฉบับที่ 37 เรื่องประมาณการหนี้สิน หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น และสินทรัพย์ที่อาจเกิดขึ้น กิจการไม่สามารถนำค่าชดเชยจากประกันวินาศภัยไปหักสุทธิจากจำนวนความเสียหายได้อีกต่อไป แต่หากมีความแน่นอนว่าจะได้รับส่วนชดเชยจากประกันกิจการต้องบันทึกแยกจากการบันทึกค่าความเสียหายโดยให้บันทึกค่าชดเชยที่ประมาณการได้อย่างน่าเชื่อถือเป็นสินทรัพย์คู่กับรายได้ ปัญหาในทางปฏิบัติพบว่ามีความเป็นห่วงในเรื่องการวัดความน่าเชื่อถือของการได้รับค่าชดเชยว่าจะวัดอย่างไรเพราะมาตรฐานใช้คำว่า “แน่นอนหรือเกือบแน่นอน” (Virtually Certain) บางท่านเสนอว่ากิจการต้องได้รับหนังสือยืนยันจำนวนเงินที่จะได้รับชดเชยจากบริษัทประกันภัยซึ่งในหลายๆ โอกาสอาจจะเป็นการยากที่จะได้รับเอกสารยืนยันก่อนวันสิ้นงวดบัญชี ดังนั้น จึงเป็นความท้าทายที่ผู้บริหารต้องหาทางให้มั่นใจว่าบริษัทจะได้รับการชดเชยอย่างน่าเชื่อถือมากที่สุด ทั้งนี้เพื่อเป็นหลักฐานที่

กิจการต้องนำไปพิสูจน์เพื่อการยื่นแบบฟอร์มเพื่อเรียกภาษีด้วยเช่นกัน

10. กิจการได้รับเงินช่วยเหลือสนับสนุนจากบริษัทในเครือ ซึ่งอาจมาจากบริษัทแม่ หรือจากบริษัทหรือองค์การรัฐบาล วิธีปฏิบัติทางบัญชีก็ขึ้นอยู่กับกิจการได้รับชดเชยจากบริษัทประกันภัย คือ บันทึกเป็นสินทรัพย์เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่จะได้รับการชดเชย อย่างไรก็ตาม การประมาณการความน่าเชื่อถือหรือความน่าจะเป็นไปได้สำหรับเงินช่วยเหลือสนับสนุนจากบริษัทในเครือนี้อาจจะง่ายกว่าการชดเชยจากบริษัทประกันภัย จะเห็นได้ว่ากว่าการรับเงินชดเชยจากบริษัทในเครือ น่าจะง่ายกว่าการรับเงินชดเชยจากบริษัทประกันภัย เพราะผู้บริหารจะมีความมั่นใจความแน่นอนในการรับเงินชดเชยได้ชัดเจนกว่า

ประเด็นที่ 2 เมื่อไม่มีความชัดเจนของข้อมูลความเสียหาย

ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลชัดเจนในข้อมูลความเสียหายจากภัยพิบัติ ผู้บริหารจำเป็นต้องพิจารณาข้อสมมุติฐานที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดเพื่อประมาณการความเสียหายที่เกิดขึ้น เพื่อคำนวณจำนวนเงินที่จะเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับงวดในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และ/หรือ เป็นข้อมูลในการเปิดเผยในหมายเหตุประกอบงบการเงิน แล้วแต่กรณี

กระบวนการในการประมาณการ (Estimation Process)

เมื่อข้อมูลไม่พร้อมหรือหลักฐานอาจไม่เพียงพอให้ผู้บริหารระบุจำนวนเงินความเสียหายหรือสูญหาย ผู้บริหารจำเป็นต้องใช้วิธีประมาณบนสมมุติฐานต่างๆ ที่เป็นไปได้มากที่สุด เพื่อประมาณต้นทุนที่ต้องบันทึกหรือรับรู้และเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน เพื่อสะท้อนภาพของการด้อยค่าของสินทรัพย์ หรือการตัดบัญชีค่าความเสียหายหรือสูญหายของสินทรัพย์ จำนวนเงินที่แน่นอนอาจปรากฏชัดเจนมากขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน สิ่งสำคัญในกระบวนการประมาณจำนวนความเสียหาย ผู้บริหารจำเป็นต้องมีหลักฐานชัดเจนว่ามีสินทรัพย์ใดบ้างที่เข้าข่ายความเสียหายหรือ

ถูกทำลาย ที่ใช้ในการประมาณการกระแสเงินสด สมมุติฐานต่างๆ เพื่อเป็นการสนับสนุนตัวเลขที่นำมาบันทึกบัญชีและเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ในบางครั้งผู้บริหารอาจจำเป็นต้องแสดงถึงทางเลือกของสมมุติฐานที่มีโอกาสเป็นไปได้ด้วยเช่นกัน

ประเด็นที่ 3 สัญญาประกันวินาศภัยครอบคลุมความเสียหายจากภัยพิบัติ

ผู้บริหารต้องประเมินความเป็นไปได้มากน้อยเพียงใดที่จะได้รับการชดเชยความเสียหายโดยพิจารณาจากเนื้อหาของ

สัญญาว่าเงื่อนไขการชดเชยครอบคลุมประเภทของภัยพิบัติที่เกิดขึ้น อย่าคิดเข้าข้างตัวเองว่ามีสัญญาประกันแล้วต่อที่รับชดเชยแน่นอน ตัวอย่างที่น่ากลัว เช่น สัญญาประกันวินาศภัยที่ครอบคลุมความเสี่ยงทุกประเภท ผู้บริหารบางคนได้อย่างไรว่าคำว่าความเสี่ยงทุกประเภท รวมถึงภัยน้ำท่วมที่เกิดขึ้นกับแทบทุกธุรกิจก็ได้ ในนิยามของทั้งบัญชีและภาษานั้น การได้รับค่าชดเชยจากบริษัทประกันภัยนั้นต้องมีความแน่นอนมากจนบริษัทสามารถระบุได้ว่าบริษัทประกันยืนยันการชดเชยความเสียหายด้วยการจ่ายชำระค่าเสียหายให้ตารางต่อไปนี้อาจช่วยให้เข้าใจหลักการได้มากขึ้น

สินทรัพย์ที่มีใช้สินทรัพย์ทางการเงิน	เมื่อมีข้อมูลชัดเจนของข้อมูลความเสียหาย	เมื่อไม่มีความชัดเจนของข้อมูลความเสียหาย
กิจการมีสัญญาประกันครอบคลุมความเสียหาย	<p>ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเสียหายเกิดขึ้นก่อนวันที่ในงบการเงิน <ul style="list-style-type: none"> - ตัดบัญชีจำนวนค่าความเสียหายของสินทรัพย์ออกจากบัญชีในงวดที่เกิดความเสียหาย พร้อมเปิดเผยข้อมูลให้ชัดเจนในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหาย 2. ความเสียหายเกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ต้องตัดบัญชีความเสียหาย แต่ให้เปิดเผยผลของความเสี่ยงรวมทั้งระบุจำนวนเงินที่เป็นผลจากความเสียหายให้ชัดเจนในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3. หากได้รับการยืนยันจากบริษัทประกันเป็นที่แน่นอนเท่านั้นกิจการจึงจะตั้งเป็นสินทรัพย์ในวันที่ทราบได้อย่างแน่นอน หากยังไม่มี ความแน่นอนจากบริษัทประกัน กิจการไม่สามารถบันทึกสินทรัพย์ได้ แต่อาจพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น 	<p>ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. ความเสียหายเกิดขึ้นก่อน วันที่ในงบการเงิน <ul style="list-style-type: none"> - ตั้งสำรองเผื่อความเสียหายโดยประมาณการความเสียหายจากการตั้งสมมุติฐานที่เหมาะสม พร้อมเปิดเผยข้อมูลให้ชัดเจนในหมายเหตุประกอบงบการเงินเกี่ยวกับเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเสียหาย 2. ความเสียหายเกิดขึ้นหลังวันที่ในงบการเงิน <ul style="list-style-type: none"> - ไม่ต้องตัดบัญชีหรือตั้งสำรองเผื่อความเสียหาย แต่ให้เปิดเผยประมาณการจำนวนเงินที่เป็นผลจากความเสียหายให้ชัดเจนในหมายเหตุประกอบงบการเงิน 3. หากได้รับการยืนยันจากบริษัทประกันเป็นที่แน่นอนเท่านั้น กิจการจึงจะตั้งเป็นสินทรัพย์ในวันที่ทราบได้อย่างแน่นอน หากยังไม่มี ความแน่นอนจากบริษัทประกัน กิจการไม่สามารถบันทึกสินทรัพย์ได้ แต่อาจพิจารณาเปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมในหมายเหตุประกอบงบการเงินเท่านั้น

สินทรัพย์ที่มีใช้สินทรัพย์ ทางการเงิน	เมื่อมีข้อมูลชัดเจนของ ข้อมูลความเสียหาย	เมื่อไม่มีความชัดเจนของ ข้อมูลความเสียหาย
กิจการไม่มีสัญญาประกัน ครอบคลุมความเสียหาย	<p>ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำหรับความเสียหายเกิดขึ้นก่อน วันที่ในงบการเงิน - ตัดรายการสินทรัพย์เหล่านั้นออกจากบัญชีเท่ากับจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นตามความชัดเจนของข้อมูล 2. เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายว่าเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติประเภทใด และเกิดขึ้นเมื่อไร และทำความเสียหายแก่สินทรัพย์ประเภทใดเป็นจำนวนเท่าไร 	<p>ผู้บริหารควรปฏิบัติดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สำหรับความเสียหายเกิดขึ้นก่อนวันที่ในงบการเงิน - ตัดรายการสินทรัพย์เหล่านั้นออกจากบัญชีเท่ากับจำนวนความเสียหายที่เกิดขึ้นตามความชัดเจนของข้อมูลที่ดีที่สุด 2. เปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับความเสียหายว่าเกิดเหตุการณ์ภัยพิบัติประเภทใด และเกิดขึ้นเมื่อไร และทำความเสียหายแก่สินทรัพย์ประเภทใดเป็นจำนวนเท่าไร

ประเด็นที่ 4 ผลกระทบที่ทำให้ธุรกิจหยุดชะงักชั่วคราว

นอกจากชดเชยความเสียหายแล้วยังมีรายการที่จะได้รับชดเชยความสูญเสียทางธุรกิจ (Lost Business หรือ Business Interruption) และต้นทุนอื่นๆ ที่อาจเกิดขึ้นโดยภาพรวมแล้วกิจการไม่ควรจะนำจำนวนเงินที่จะได้รับหรือคาดว่าจะได้รับชดเชยมาบันทึกไว้ในงวดเดียวกันกับการบันทึก ตัดบัญชีความเสียหายหรือค่าเผื่อประเภทต่างๆ ในงบการเงิน เพราะต้องบันทึกรับรู้ค่าชดเชยความเสียหายต่อสินทรัพย์ได้ต่อเมื่อจะได้รับการชดเชยหรือชดเชยของความหมายว่าเมื่อได้รับหรือมีความแน่นอนที่จะได้รับนั้น หมายถึงอะไร เพียงกล่าวว่ากิจการบันทึกค่าชดเชยต้นทุนที่อาจเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อมีความแน่นอนหรือเกือบแน่นอน (Virtually Certain) เท่านั้น

ประเด็นที่ 5 เอกสารประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย

ปัญหาในทางปฏิบัติจากเหตุการณ์ครั้งนี้คือ ผู้ประกอบการทุกรายอาจยังไม่ทันจึงประสบปัญหาเกี่ยวกับเอกสารประกอบการลงบัญชี สำหรับกิจกรรมปกติทางธุรกิจเกิดความเสียหายหรือสูญหาย เช่น ใบเสร็จรับเงินเสียหาย เอกสารที่สูญหายหรือสูญหาย เอกสารภาษีมูลค่าเพิ่มสูญหาย

หรือถูกทำลาย หรือชำรุดอย่างมีสาระสำคัญในระหว่างการประสบภัย และแนะนำสำหรับกิจการให้ปฏิบัติดังนี้

5.1) เอกสารประกอบการลงบัญชีที่เกิดความเสียหายหรือสูญหาย ผู้บริหารควรปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบัญชี พ.ศ. 2543 ข้อ 15 และตามประกาศกรมทะเบียนการค้าเรื่องหลักเกณฑ์ และวิธีการในการขออนุญาตและการอนุญาตให้เก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่น และการจัดบัญชีหรือเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีสูญหายหรือเสียหาย พ.ศ. 2543

5.2) กรณีผู้มีหน้าที่จัดทำบัญชีที่ประสงค์จะเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้ ณ สถานที่อื่นที่มีใช้สถานที่ทำการ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำการผลิตหรือเก็บสินค้าเป็นประจำ หรือสถานที่ที่ใช้เป็นที่ทำงานเป็นประจำ ต้องขออนุญาตต่อสารวัตรบัญชีประจำสำนักงานบัญชีประจำท้องที่ ณ สำนักงานบัญชีประจำท้องที่ที่มีเขตอำนาจในจังหวัดที่สถานที่ดังกล่าวข้างต้นตั้งอยู่ หรือยื่นต่อสารวัตรใหญ่บัญชี สำนักงานกลางบัญชี ณ สำนักงานกำกับดูแลธุรกิจ กรมทะเบียนการค้าโดยยื่นคำขอตามแบบ ส.บข. 1 หรือ ที่ <http://www.dbd.go.th/mainsite/index.php?id=1771> ให้แจ้งให้เจ้าหน้าที่ทราบภายใน 15 วันนับจากวันที่ทราบหรือควรทราบ

5.3) กรณีเอกสารเกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่มสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ กิจการต้องร้องขอจากผู้ประกอบการจดทะเบียนให้ออกใบแทนใบกำกับภาษี ใบแทนใบเพิ่มหนี้ หรือใบแทนใบลดหนี้ได้ ซึ่งผู้บริหารอาจหาข้อมูลเพิ่มเติมได้จาก ประกาศอธิบดีกรมสรรพากร เกี่ยวกับภาษีมูลค่าเพิ่ม (ฉบับที่ 36) เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการออกใบแทนใบกำกับภาษี ใบแทนใบเพิ่มหนี้ ใบแทนใบลดหนี้ตามมาตรา 86/12 แห่งประมวลรัษฎากร) หรือ <http://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2535/D/099/8546.PDF>

ประเด็นที่ 6 หนี้สินประเภทต่างๆ

ผลกระทบต่อหนี้สินที่ปรากฏในรายงานทางการเงิน อาจไม่ใช่ผลโดยตรงจากภัยพิบัติที่พาดพิงเอาเจ้าหนี้การค้า หรือ เจ้าหนี้เงินกู้สูญหายไปแต่เป็นผลกระทบที่มักจะผ่านมาจากสินทรัพย์ที่มีมูลค่าลดลงจนทำให้สามารถในการจ่ายชำระ โดยเฉพาะหนี้สินที่ถึงกำหนดชำระระยะสั้นแล้ว ผู้บริหารอาจจำเป็นต้องหาวิธีเจรจากับสถาบันการเงินเพื่อขอผ่อนผันการชำระหนี้ สัดส่วนของสินทรัพย์ต่อหนี้สินต่ำกว่าเกณฑ์ที่ตกลงไว้กับเจ้าหนี้เงินกู้ เช่น อัตราส่วนเงินทุนหมุนเวียนต้องไม่ต่ำกว่า 2:1 แต่เมื่อมูลค่าสินทรัพย์ถูกขโมยให้ต่ำกว่าผลของค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ การตัดค่าเผื่อค่าคงเหลือ และเงินลงทุน ทำให้อัตราส่วนต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในสัญญา ดังนั้น ณ วันรายงานทางการเงิน อาจต้องปรับรายการเงินกู้ยืมระยะยาวเป็นเงินกู้ระยะสั้นเนื่องจากการผิดเงื่อนไขของสัญญาจนต้องชำระหนี้เร็วกว่ากำหนด คือต้องชำระทันที เมื่อทราบผลที่จะเกิดขึ้นต้องการเงินล่วงหน้าผู้บริหารจึงควรเริ่มเจรจาขอผ่อนผันของสัญญาเงินกู้ยืมว่าอาจมีผลกระทบอย่างไร ผู้บริหารควรเจรจากับสถาบันการเงินที่เป็นคู่สัญญาเพื่อขอผ่อนผันโอกาสที่จะมีการผิดเงื่อนไขต่างๆ ของสัญญา ส่วนเจ้าหนี้การค้าคงเป็นผลกระทบต่อห่วงโซ่ (Supply Chain) จนทำให้คู่ค้าไม่อาจผ่อนผันการชำระหนี้ได้เพราะก็ถูกผลกระทบเช่นเดียวกัน หรืออาจอาจลงสินค้าหรือวัตถุดิบให้เพราะเกรงว่าจะไม่

สามารถชำระหนี้ได้หรือกิจการต้องจัดหาคู่ค้าใหม่ที่ให้ราคาสินทรัพย์หรือวัตถุดิบสูงกว่าเดิมเป็นต้น

ประเด็นที่ 7 ปัญหาอื่นๆ

ในภาวะริบเร่งเตรียมการเพื่อป้องกันภัยพิบัติ ผู้บริหารต้องสั่งการอย่างเร่งด่วนในการสั่งซื้อสิ่งของต่างๆ เช่น กระจกอบทราย ดินเพื่อทำคันติให้ขังน้ำซีเมนต์เพื่อทำกำแพง หรือแม้กระทั่ง เรือ เพื่อใช้ในการสัญจรระหว่างน้ำท่วม ผู้บริหารจะบันทึกบัญชีรายการต่างๆ เหล่านี้อย่างไรดี หลักการพื้นฐานยังคงเหมือนเดิม คือ หากสามารถนำมาใช้ได้มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชี กิจการก็บันทึกเป็นสินทรัพย์ได้ แต่หากกิจการต้องการเก็บสินทรัพย์ ผู้บริหารมีทางเลือกที่จะขายออกไป เช่น ดิน กระจกอบทราย หรือ ทำลาย เช่น กำแพงซีเมนต์ที่คาดว่าอาจไม่ได้ใช้อีกแล้ว ทั้งกรณีขายหรือทำลาย กิจการก็ต้องตัดรายการออกจากบัญชี และปรับปรุงบัญชีจ่ายทันที สำหรับกระจกอบทรายอาจมีค่าคงเหลือที่จะใช้ได้มากกว่าหนึ่งรอบระยะเวลาบัญชีหรือไม่ หากพิจารณาจากเนื้อหาแล้วกระจกอบทรายน่าจะบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในรอบระยะเวลาบัญชีที่มีการซื้อกระจกอบทราย ซึ่งจะเหมาะสมที่สุดกับสถานการณ์ โดยเฉพาะกรณีที่กระจกอบทรายต้องจมน้ำอยู่เป็นเวลาพอสมควร แต่เรื่องที่น่าเป็นห่วงมากคือหลักฐานในการบันทึกเนื่องจากพบว่าส่วนใหญ่แล้วมีการสั่งซื้อแต่ไม่มีโอกาสค้างถึงใบเสร็จรับเงิน ซึ่งอาจเป็นปัญหาทั้งในมุมมองบัญชีและเอกสารเพื่อประกอบการเสียภาษี

นอกจากประเด็นรายการทางบัญชีแล้วยังมีประเด็นทางภาษีที่นักบัญชีต้องคำนึงถึง ในส่วนของภาษีนั้นแบ่งได้เป็นมาตรการเพื่อช่วยเหลือและสนับสนุนการบริจาคแก่ผู้ประสบภัยของกรมสรรพากร และคำถามเกี่ยวกับการรับรู้รายได้รายจ่ายทางภาษี

มาตรการช่วยเหลือบริษัทผู้ประสบภัย

- เงินชดเชยที่บริษัทผู้ประสบภัยธรรมชาติได้รับจากรัฐบาลจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

■ เงินหรือราคาทรัพย์สินที่ได้รับบริจาคหรือช่วยเหลือที่ได้รับจากภาคเอกชนในส่วนที่ไม่เกินมูลค่าความเสียหายจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

■ ค่าสินไหมทดแทนที่บริษัทผู้ประสบภัยได้รับจากบริษัทประกันภัย เพื่อชดเชยความเสียหายเนื่องจากอุทกภัยที่เกิดขึ้นในส่วนที่เกินกว่ามูลค่าต้นทุนหลังค่าเสื่อมราคาของทรัพย์สิน (Net Book Value) จะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้

มาตรการเพื่อสนับสนุนการบริจาคแก่ผู้ประสบภัย

■ นิติบุคคลซึ่งเป็นผู้บริจาคเงิน หรือทรัพย์สิน โดยบริจาคผ่านองค์กรสาธารณกุศล ส่วนราชการ หรือตัวแทนรับบริจาคที่กรมสรรพากรกำหนด สามารถหักรายจ่ายได้เท่าจำนวนเงินหรือราคาทรัพย์สินที่บริจาค แต่เมื่อรวมกับรายจ่ายกุศลสาธารณะอื่นๆ แล้วต้องไม่เกิน 2% ของกำไรสุทธิ

■ กรณีนิติบุคคลผู้บริจาคเป็นผู้ประกอบการจดทะเบียนภาษีมูลค่าเพิ่ม นิติบุคคลดังกล่าวจะได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม สำหรับการบริจาคสินค้าหรือทรัพย์สินผ่านองค์กรสาธารณกุศล ส่วนราชการ หรือตัวแทนรับบริจาคที่กรมสรรพากรกำหนดผ่าน

มาตรการขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีต่างๆ

กรมสรรพากรได้ขยายเวลาการยื่นแบบแสดงรายการภาษีทุกประเภท สำหรับพื้นที่ที่ได้รับผลกระทบจากอุทกภัยออกไปภายในวันที่ 30 ธันวาคม พ.ศ. 2554 ยกเว้นแบบแสดงรายการภาษีเงินได้นิติบุคคลที่ครบกำหนดยื่นภายในเดือน กันยายน-ธันวาคม พ.ศ. 2554 ให้ขยายการยื่นแบบได้จนถึง 29 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2555

ประเด็นภาษีสรรพากร

มีหลายคำถามที่นักบัญชีซึ่งต้องดูแลภาษีของบริษัทด้วยถามอยู่บ่อยๆ ในขณะนี้ เช่น

ประเด็นที่ ๑ การคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล กรณีเอกสารสูญหาย

ปัจจุบันกรมสรรพากรยังไม่มีการเผยแพร่แนวทางการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีเอกสารสูญหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ แต่หากย้อนกลับไปปี พ.ศ. 2532 กรมสรรพากรเคยออกข้อหารือเกี่ยวกับแนวปฏิบัติในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีเอกสารสูญหายเนื่องจากน้ำท่วมซึ่งอาจพอใช้เป็นจุดสังเกตได้ หนึ่งในแนวทางดังกล่าวคือ การอ้างอิงจากข้อมูลการประเมินปีกลางปี

ประเด็นที่ ๒ การหักค่าความเสียหายเป็นค่าใช้จ่ายทางภาษี

กรณีบริษัทไม่ประกันคุ้มครองความเสียหาย บริษัทสามารถหักค่าความเสียหายจากน้ำท่วมเป็นรายจ่ายได้ในรอบระยะเวลาบัญชีที่ความเสียหายเกิดขึ้น

กรณีบริษัทมีประกันคุ้มครองความเสียหาย บริษัทจะจัดผลเสียหายเป็นรายจ่ายทางภาษีทันทีไม่ได้ แต่ต้องรอจนกว่าจะได้รับค่าสินไหมทดแทนจากบริษัทประกันภัย

ประเด็นที่ ๓ ภาวะภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับทรัพย์สินหรือสินค้าที่สูญหาย

หากบริษัทพิสูจน์ได้ว่า ทรัพย์สินหรือสินค้าสูญหายเนื่องจากภัยธรรมชาติ (อุทกภัย) ซึ่งเป็นเหตุสุดวิสัยและทรัพย์สินหรือสินค้านี้ได้อยู่ในความครอบครองของบุคคลใด การสูญหายในกรณีนี้จะไม่ถือมีการขายสินค้าและไม่เกิดภาวะภาษีมูลค่าเพิ่ม

ประเด็นที่ ๔ ภาวะภาษีกรณีการให้ความช่วยเหลือแก่พนักงาน

กรณีบริษัทให้ความช่วยเหลือแก่พนักงานเป็นการทั่วไป เช่น การให้เงินช่วยเหลือ การให้กู้ยืมโดยไม่คิดดอกเบี้ย หรือการเข้าบ้านให้พนักงานอาศัยเป็นการชั่วคราว ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการให้ความช่วยเหลือสามารถบันทึกเป็นรายจ่าย

“ หากนักบัญชีทำงานอย่างมีสติ คิดอย่างรอบคอบถึงผลกระทบที่จะส่งผลกระทบต่อหน้าตาของงบการเงินและเงื่อนไขทางภาษีแล้ว นักบัญชีจะเป็นผู้ช่วยที่ดีสำหรับผู้บริหารได้อย่างไม่น่าเชื่อทีเดียว นอกจากบทบาทของนักบัญชีแล้ว ผู้สอบบัญชียังมีบทบาทสำคัญในยามวิกฤติ ผู้สอบบัญชีที่ดีควรทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับกิจการในทิศทางที่เป็นการเตรียมตัวหรือเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนการดำเนินงาน เพื่อเป็นคู่คิดว่ายังมีสิ่งใดบ้างที่กิจการต้องระวังหรือติดต่อกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ”

เพื่อการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคลได้ ทั้งนี้บริษัทต้องมีระเบียบด้านสวัสดิการที่กำหนดไว้ชัดเจนในการช่วยเหลือพนักงาน ในขณะเดียวกันความช่วยเหลือที่พนักงานได้รับไม่ถึงเป็นเงินได้ของพนักงาน

ที่กล่าวมาคงเป็นเพียงบางส่วนของปัญหาที่เกิดขึ้นในภาวะที่ต้องเกาะกระสอบทราย ดังนั้น หากนักบัญชีทำงานอย่างมีสติ คิดอย่างรอบคอบถึงผลกระทบที่จะส่งผลกระทบต่อหน้าตาของงบการเงินและเงื่อนไขทางภาษีแล้ว นักบัญชีจะเป็นผู้ช่วยที่ดีสำหรับผู้บริหารได้อย่างไม่น่าเชื่อทีเดียว นอกจากบทบาทของนักบัญชีแล้ว ผู้สอบบัญชียังมีบทบาทสำคัญในยามวิกฤติเช่นนี้ ทั้งนี้เนื่องจากผู้สอบบัญชีที่ดีควรทำหน้าที่ให้คำปรึกษากับกิจการในทิศทางที่เป็นการเตรียมตัวหรือเตรียมความพร้อมล่วงหน้าก่อนเหตุการณ์เพื่อเป็นคู่คิดว่ายังมีสิ่งใดบ้างที่กิจการต้องระวังหรือติดต่อกับ

หน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง นอกจากเรื่องความช่วยเหลือเกื้อกูลกันในมุมมองขอการช่วยเหลือให้คำแนะนำว่ากิจการต้องปฏิบัติอย่างไรในเวลาใดแล้ว ผู้สอบบัญชีต้องเริ่มทำงานร่วมกันกับกิจการเช่นพิจารณาความเหมาะสมของสมมติฐานในการประมาณการและอาจแสดงความเห็นให้เร็วขึ้น เพื่อประหยัดระยะเวลาสำหรับกิจการในการปฏิบัติงานและประหยัดต้นทุนในการที่ต้องเริ่มต้นใหม่เมื่อผู้สอบบัญชีไม่เห็นด้วยกับหลักการหรือสมมติฐานที่ผู้บริหารใช้ในการจัดทำประมาณการ ไม่ได้หมายความว่าให้ผู้สอบบัญชีทำลำเส้นในหน้าที่ของตน แต่เป็นเพียงการบริหารเวลาและทรัพยากรให้เหมาะสมเท่านั้น ดังนั้น จึงเสนอว่าเป็นโอกาสที่ดีที่ทุกฝ่ายจะได้เข้ามาทำงานร่วมกันในยามวิกฤติเพื่อให้ทุกฝ่ายผ่านพ้นวิกฤติไปด้วยกัน โดยมีเงื่อนไขว่าทุกฝ่ายต้องทำงานในหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดโดยไม่ขัดกับจรรยาบรรณในวิชาชีพของตนแล้วพบกันในอนาคตหน้า

